

نقش عربستان در اجرای نقشه نفتی آمریکا علیه ایران صادرات نفت ایران

حذف نفت ایران از بازارهای جهانی، نخستین و مهم‌ترین هدف آمریکا بعد از خروج از برجام بود.

حذف نفت ایران از بازارهای جهانی، نخستین و مهم‌ترین هدف آمریکا بعد از خروج از برجام بود. هدفی که برای آن ابزارهای متفاوتی را به کار گرفت و در میان این ابزارها، عربستان با دادن افسار خود به دست ترامپ، به یکی از پررنگ‌ترین گزینه‌ها برای رساندن آمریکا به هدف مذکور تبدیل شده است.

به گزارش ایسنا، نفت که همیشه در صحنه تعاملات سیاسی بازیگر نقش اصلی بوده است، این بار هم با خروج ترامپ از برجام و اعمال تحریم‌های مجدد علیه ایران دستاویزی برای آمریکا و عربستان شده تا با نقش‌های مورد پسند خود این بازیگر را حرکت دهند. در این یک‌سال که از خروج آمریکا از برجام گذشته است، ترامپ سناریوهای مختلفی را برای حذف نفت ایران از بازارهای جهانی طراحی کرد که عربستان تقریباً در همه آن‌ها نقش پررنگی داشته است.

آغاز خوش خدمتی عربستان به آمریکا

آمریکا پس از خروج از برجام اعلام کرد که قصد دارد میزان صادرات نفت ایران را به صفر برساند و به طور غیررسمی از عربستان سعودی و سایر تولیدکنندگان اوپک درخواست کرد تولیدشان را افزایش دهند اما به رقم مشخصی اشاره نکرد. استیون منوچین - وزیر خزانه داری آمریکا - هشتم ماه مه، همزمان با اعلام تصمیم دونالد ترامپ برای خروج از توافق هسته‌ای بین‌المللی با ایران و وضع مجدد تحریم‌ها علیه تهران، اظهار کرده بود که برخی از کشورها مایل هستند تولید نفتشان را برای جبران کاهش احتمالی عرضه به بازار جهانی افزایش دهند.

از سوی دیگر خالد فالح - وزیر صنعت، معدن و انرژی عربستان - در آن زمان گفت: در واکنش به احتمال کاهش حجم نفت خام ایرانی در بازارهای بین‌المللی پس از خروج رئیس‌جمهور آمریکا از توافق هسته‌ای ما آماده افزایش تولید نفت هستیم. ما با بزرگترین تولیدکنندگان در داخل و خارج اوپک و با بزرگترین مصرف‌کنندگان همکاری خواهیم کرد تا کمبودها را به پایین‌ترین حد برسانیم.

البته عربستان برای افزایش تولید خود تنظیم بازار نفت را بهانه می‌کردند اما در باطن به دنبال جامه عمل پوشاندن به خواسته‌های آمریکا بودند. در واقع ترامپ قصد داشت نفت ایران را از بازار جهانی حذف کند و برای این که متهم به از بین بردن تعادل در بازار جهانی نشود و قیمت‌ها افزایش پیدا نکند از همراهان خود در اوپک خواست تولید خود را افزایش دهند.

درخواستی که عربستان با پشت پا زدن به تعهد ۶۰ ساله اوپک به آن پاسخ گفت و حتی توهین آمریکا به این کشور نیز مانعی برای خوش خدمتی آن‌ها به آمریکایی‌ها نشد. اواسط مهرماه سال گذشته و پیش از شروع تحریم‌های نفتی آمریکا علیه ایران بود که رئیس‌جمهوری آمریکا در اظهارنظری درباره متحد نزدیک کشورش گفت، به پادشاه عربستان هشدار داده است که بدون پشتیبانی ارتش آمریکا "دو هفته" هم در قدرت دوام نمی‌آورد.

ترامپ در جمع حامیان در ایالت میسیسیپی تاکید کرده بود: ما از عربستان سعودی محافظت می‌کنیم. شاید شما بگویید که آن‌ها ثروتمندند و من عاشق پادشاه، ملک سلمان هستم. اما گفتم "پادشاه، ما از شما محافظت می‌کنیم. شما بدون ما دو هفته هم دوام نخواهید آورد. باید هزینه‌های ارتش خودتان را بپردازید."

به رغم این سخنان تند و تیز، دولت ترامپ رابطه نزدیکی با عربستان دارد و آن را خاک ریزی علیه ایران در این منطقه می‌داند. به طوری که طرف سعودی نه تنها شأن خود را در برابر تحقیر آمریکا حفظ نکرد بلکه با چراغ سبز نشان دادن به خواسته‌های آمریکا در اوپک نشان داد حتی در حد حفظ ظاهر در جهان هم رفتار دیپلماتیک ندارد.

در عین حال محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی، اظهار کرد که کشورش به وعده خود به واشنگتن برای جبران عرضه از دست رفته نفت ایران به دلیل تحریم‌های آمریکا، عمل کرده است. ولیعهد عربستان سعودی در مصاحبه با بلومبرگ گفته بود: درخواستی که آمریکا از عربستان سعودی و سایر کشورهای عضو اوپک داشت این بود که تضمین

کنند عرضه کمتر از سوی ایران جبران می شود و این اتفاق افتاد. اگر اشتباه نکنم صادرات نفت ایران به میزان ۷۰۰ هزار بشکه در روز کاهش یافته و عربستان سعودی و کشورهای اوپک و غیر اوپک ۱.۵ میلیون بشکه در روز به تولید نفت خود اضافه کرده اند، بنابراین ما حداکثر دو بشکه در برابر هر بشکه نفتی که اخیراً صادرات آن از سوی ایران کاهش یافته، نفت صادر می کنیم. بنابراین ما کار خود را انجام داده ایم و حتی بیشتر عمل کرده ایم.

تولید نفت عربستان رکورد زد

آمریکا با این که از پشتوانه بزرگ ترین عضو اوپک برای حذف نفت ایران برخوردار بود، به دلیل افزایش بی سابقه قیمت نفت نتوانست به هدف حذف کامل نفت ایران از بازارهای جهانی نائل شود و دو روز مانده به آغاز تحریم های نفتی به هشت مشتری نفت ایران به مدت شش ماه معافیت داد. معافیتی که در ازای آن از کشورها خواست تا میزان واردات نفت از ایران را طی شش ماه کاهش دهند.

در همین بازه زمانی بود که تولید عربستان روز به روز افزایش یافت و به رقم بی سابقه ۱۱.۲ میلیون بشکه در روز رسید. اواخر پاییز سال ۱۳۹۷ بود که آمار "ابتکار میادله اطلاعات بین سازمان ها" (JODI)، نشان داد صادرات اکتبر عربستان سعودی ۲۶۸ هزار بشکه در روز بالاتر از سپتامبر و بالاترین میزان از ژانویه سال ۲۰۱۷ بوده است.

سایه حمایت نفتی عربستان بر سر آمریکا

تقویم حاکی از آن است که روزشمار پایان مهلت معافیت آمریکا به مشتریان ایران آغاز شده است و به نظر می رسد کاخ سفید این بار هم زیر سایه حمایت عربستان ایران را تهدید کرده است که معافیت های نفتی را تمدید نخواهد کرد. در بیانیه ای که کاخ سفید هفته گذشته منتشر کرد آمده است: "دونالد ترامپ تصمیم گرفته است که معافیت های نفتی را که در اوایل ماه مهر منقضی می شود را تمدید نکند. این تصمیم برای به صفر رساندن صادرات نفت ایران اتخاذ شده است تا نظام جمهوری اسلامی اصلی ترین منبع درآمدش را از دست دهد.

ایالات متحده آمریکا به همراه عربستان سعودی و امارات متحده عربی، سه تولید کننده بزرگ انرژی و هم چنین دوستان و شرکایمان متعهد شده ایم که بازار جهانی نفت را تأمین کنیم. ما توافق کرده ایم که اقداماتی به موقع را اتخاذ کنیم تا در صورت حذف نفت ایران از بازار، تقاضای جهانی برآورده شود.

دولت ترامپ و متحدانمان مصمم هستند تا کمپین فشار حداکثری علیه ایران را حفظ کنند و گسترش دهند تا فعالیت های بی ثبات کننده این کشور علیه آمریکا، شرکا و متحدانمان و صلح خاورمیانه پایان یابد. تصمیم رئیس جمهور ترامپ برای خاتمه دادن به تمامی معافیت های نفتی ایران به ورود نام سپاه پاسداران به گروه های تروپستی آمریکا برمی گردد و نشانگر تعهد ایالات متحده برای براندازی شبکه ترور ایران و تغییر رفتارهای خصمانه این کشور است. ما قدردان حمایت دوستان و شرکایمان در این زمینه هستیم."

پس از این بیانیه وزیر انرژی عربستان سعودی، خالد الفالح، گفت پس از پایان معافیت های آمریکا برای واردکنندگان نفت ایران، نیازی به افزایش فوری تولید نفت نیست. اما او اضافه کرد که در صورتی که مشتریان نفت بیش تری لازم داشته باشند، عربستان به نیاز آن ها پاسخ خواهد داد. ما تمایل داریم در محدوده تولید داوطلبانه خود باقی بمانیم. ریاض به مشتریان خود پاسخ گو خواهد بود، به ویژه آنهایی که در حال استفاده از معافیت برای وارد کردن نفت از ایران بودند و حالا این معافیت آنها کنسل شده است.

بررسی وضعیت نفتی عربستان

عربستان در حالی ادعای جبران خلأ نفت ایران را دارد که برخی کارشناسان بر این باورند عربستان نمی تواند خلأ نفت ایران را جبران کند. به گفته آنان عربستان همیشه مدعی ظرفیت مازاد بوده است و با این ادعا در برخی مواقع بازار را تحت فشار قرار می دهد. این در حالی است که عربستان مایل به افزایش قیمت نفت نیست. باید این مسئله را در نظر داشت که طی ماه های گذشته عربستان برای همکاری با آمریکا و با هدف جبران خلأ نفت ایران در بازار در حداکثر توان خود تولید کرد و در نهایت تولید خود را به بهانه تعهد کاهش تولید اپک کاهش داد.

با این حال شواهد حاکی از آن است که ظرفیت تولید نفت در عربستان بیشتر از ۱۰ میلیون بشکه نیست زیرا با این که آن ها روی مسئله افزایش ضریب بازیافت کار کرده اند اما عمر میادین آن ها بالاست. البته در آن سوی ماجرا

کارشناسانی هستند که اعتقاد دارند عربستان می تواند خلأ نفت ایران را جبران کند. در این راستا، مرتضی بهروزی فر - کارشناس حوزه انرژی - به ایسنا گفت: به غیر از این نمی توان از عربستان انتظار داشت. عربستان رقیب و به نوعی دشمن ایران در منطقه و به دنبال وارد کردن ضربه حداکثری به ایران است و چه راهی بهتر از حذف درآمد نفتی ایران؟

وی افزود: قبل از تحریم ها میزان صادرات نفت ایران حدود ۲.۵ میلیون بشکه بود که در حال حاضر به حدود ۱.۲ میلیون بشکه رسیده است. به عبارت دیگر به راحتی خلأ نفت ایران را جبران کرده اند. این روند ادامه خواهد داشت مگر آنکه در بازار اتفاق خاصی رخ دهد.

این در حالی است که بیژن زنگنه، وزیر نفت کشورمان نیز گفته است عربستان و امارات دربارہ ظرفیت های نفتی خود بزرگ نمایی می کنند. در حالی که عربستان حمایت همه جانبه خود از آمریکا برای حذف نفت ایران را اعلام کرده است باید منتظر ماند و دید آیا این ابر قدرت نفتی می تواند پای قول خود به آمریکا بماند یا خیر.